

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 23. | ЛЬВІВ | ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ. | ЛУЦЬК | Рік II.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ
місячно 2.400.000.
В Америці річно 4 долари.

АДРЕСИ:

„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.
„НОВИЙ ЧАС“ Луцьк.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ
місячно рівновартість 15 кор. чев.
одно число 150 кч.

Жидівська республіка на українській землі. „Трудова“ мудрість. — Щоби баламуцтво не ширилося.

Англійські міністри.

В Англії заведений звичай, що міністри мусять ходити на прийняття до короля у фраках, тканих золотом і в коротких штанцях з камішами. Клопіт був, як міні-

страми стали члени робітничої партії, ніби демократи. Вони не хотіли вбирати такого панського золоченого фрака. І їм дозволив король носити звичайний, чорний фрак, але штанці такі короткі. Якби в такому строю показався який чоловік у нас, то всі жидики за ним бігалиби і кричалиби: кік. Але в Англії інакше.

Передвиборча кампанія в Німеччині

вже зачалася. По всіх містах і селах Німеччини відбувають віча поодинокі партії. Утворився союз національних меншостей і виставив окрему лісту.

Ксьондз Цепляк

польський архієпископ в Росії, якого свого часу засудили большевики на 10 літ тюрми за контрреволюцію приїжджає до Польщі. А іменно

В імені Річпосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокуратури, що зміст часописи „Новий Час“ число 19, з дня 13. марта 1924 в артикулі під заголовком: 1) „Стерво“ в уступах від слів: Ми визнаємо до кінця артикулу. 2) „Як любити рідний край?“ в уступах між словами: а) ворога а: іанами. б) Крїтїй а: Був між повстанцями рівнож, ц) в уступі від слів: Недаром кажуть що до кінця артикулу. 3) „Провокація“ в уступах а) між словами: вивідчїй службі а: В Польщі, б) від слів: але багато до кінця. 4) „До чого доходить?“

большевики змінили його засуд на примусове видалення з границь ссвітської території. — Поляки приготавляють для нього дуже парадне „przjęcie“.

Кріза кабінету в Югославії.

До білгородського парламенту приїхали хорватські послы з партї Радїца і зложили присягу. Хорватські послы до тепер участі в нарадах парламенту не брали. Щойно тепер приїхало їх 15, щоби повалити кабінет Пасїча. Бо якраз тільки голосів бракувало опозиції до більшости 3 приводу того Пасїч в цілїм кабінетом подався до дїмісії.

Всі франки вальоризаційні
1,800.000 Мп.

в уступах від слів: Та подія як до кінця артикулу містить в собі ество ад 1) виступку з § 302 з. к. ад 2) 3) злочину з § 65 а) з. к. ад 4) злочину з § 87 з. к. узнав доконану в дни 11. марта ц. р. конфїска-ту за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думш § 193 з. к. заборону дальшого розширюваня того друкового письма. Невиконаня того наказу потягає за собою наслідки предвидженї в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. б. ех 1863. а іменно засудженя за переступство на гривну до Мп. 4,000.000. Львів, 14. марта 1924.

(Підпис вечоткий).

„Трудова“ мудрість.

Дня 21. травня минулого року Народний зїзд трудової партії виніс резолюцію, силою якої трудова партія станула на ґрунті польської державности, бо домагалася від польської держави автономії для Галичини, Волині, Холмщини, Поділля і Підляша.

всякі переговори між трудовою партією а активним національним табором — з хвилею усунення автономістичної резолюції?

Якщо їх трудова партія позбудеться, то, хочемо вірити, здібна вона буде зайняти одно із почесних місць в життю нації. Але доки та кліка буде стояти у проводі партії, доки буде її мозгом, доки буде змінювати плят-

Втасмійчені твердили, що автономістичну резолюцію накинута зїздови мала числом кліка хронічних легалістів, що загал членів трудової партії не солідаризувався з тою ухвалою — після того, як її ухвалив. У нас всьо можливе...

Минуло девять місяців. В трудовій партії за цей час кипіло. Очевидно лише в самих верхах. Бо „низи“ благоденствували і здвигали лише раменами. „Що в тім Львові так жеруться?“ Трудові верхи поділилися на дві групи з двома органами: „Діла“ і „Нашого Прапора“. Аж остаточно по девяти місяцях народилася згода. „Народний Комітет“, признав 8. ц. м. легалізаційну резолюцію (себто автономістичну) — неіснуючою. Чому?

„Український Прапор“ пояснює цей факт, як побіду Незалежної групи. „Діло“ знов пояснює його ось як: („Діло“ ч. 65) „Не так з огляду на деструктивну акцію неудачників, як радше тому, що (більшість Народного Комітету) прийшла до глибокого переконання неможности легалізувати українське життя, дня 8. ц. м. признала легалізаційну резолюцію, або так звану автономістичну резолюцію — неіснуючою.

„З тим моментом, пише „Діло“ — більшість Народного Комітету розвіяла всякі сумніви навіть у людий крайно злої волі. З цим моментом всі формальні і штучні переговори, штучно збудовані між поодинокими партіями і групами українського громадянства, перестали існувати“. — Так пише „Діло“ про злочинну роботу, започатковану дня 21. травня 1923 р. редакторами і можновладцями тогож „Діла“. Не хочуть затори признатися до фатальної політики, (що її так чемно назвемо), а ще прибирають тон судді, в той час, як їх місце на лаві обжалованих. — Така вже поведінка у наших затентованих превідників.

Чи дійсно перестали існувати

З інших причин мусимо й ми підійти до організації нашої суспільної опіки. Те все, що обіймає справу виховання дітей аж до моменту віддання дитини до школи, називаємо передшкільним або дошкільним вихованням. І ся ділянка громадянської праці повинна увійти в обсяг діяльности Красного Товариства охорони дітей і опіки над молодістю.

Порада для материнства, діточі жолібки для покинутих, осиротілих немовлят, захисти для сиріт, захоронки для дітей, батьки котрих за щоденною роботою не в силі

форми, як рукавички, доки тактика трудової партії залежатиме від тактики противника (можемо усунути автономістичну резолюцію, бо і так Поляки не хочуть з нами говорити), доти існуватимуть переговори, не штучні і формальні, але камінні — між трудовою партією, а активним національним табором.

Остання подія в трудовій партії повинна бути, ужисмо краснорічя звороту самогож таки „Діла“ (зверненого на адресу уряду Петрушевича) ... „днем покути для тих наших політиків й „дипломатів“, що вперто і послідовно, окутані олімпійським туманом, вели націю від одной катастрофи до другої,

ПІД УВАГУ!

Дня 25. березня ц. р. відбується Загальний Збір Красного Товариства охорони дітей і опіки над молодістю. — Основане вже в часі великої війни з ціллю розвинути найбільшу охоронну опіку над наростаючим молодим поколінням. А потреба була велика. Батьки на війні, матери у тяжкій заробітній праці на кусок хліба. Число сиріт половинних і круглих зростало в застрашаючий спосіб. Передшкільних установ, як захоронки, захисти й притулки, не було. Школи замкнені. Діти й молодь виростали без проводу, без виховання без дбайливої батьківської руки.

У других народів звернено увагу на цей бік громадянської суспільної опіки ще далеко до війни. Ми відчули, щойно недостачу праці в сьому напрямі в часі війни. Бо наші діти головно походили з села. А на селі нема такого шкідливого впливу на моральне вихованне дітей і молоді, як у місті. У місті виховує вулиця. І вона змушує громадянські круги заздальгидь заопікуватися справою виховання, щоби не було за пізно.

З інших причин мусимо й ми підійти до організації нашої суспільної опіки. Те все, що обіймає справу виховання дітей аж до моменту віддання дитини до школи, називаємо передшкільним або дошкільним вихованням. І ся ділянка громадянської праці повинна увійти в обсяг діяльности Красного Товариства охорони дітей і опіки над молодістю.

Порада для материнства, діточі жолібки для покинутих, осиротілих немовлят, захисти для сиріт, захоронки для дітей, батьки котрих за щоденною роботою не в силі

стежити за вихованням, діточі клуби, для старших дітей бібліотеки, розривки, пластовий рух, далі позашкільна освіта діточого віку — все те має найти своє місце в програмі діяльности товариства.

Годі у сьому короткому огляді вияснювати значінне, потребу поодинових названих в горі пунктів. Скажемо тільки одно: Дошкільне вихованне так само важне як шкільне й позашкільне. Не буде дошкільного виховання, трудно говорити про забезпеченне наших дітей передшкідливим впливом різних чинників, між якими не останне місце займає чужа школа. У зашкільному вихованню кладемо основи під громадянське вихованне і під громадянські чесноти. Наше товариство мусить поширити свій вплив аж до родини, до дому й на домашнє вихованне усіх шарів нашого громадянства.

Тут приходимо до нашого висновку. І цьому товариству мусить українська громада подати помічну руку. Членські вкладки, більше цікавості до справ Т-ва, а воно розвине бажану діяльність. Сьогодні уже деякі філії (між ними львівська) вибиваються своєю працею і дають зразок цього, що повинно товариство робити, які має пляни й яка користь з такої діяльности.

Ми свідомі цього, що вкладаємо на українське громадянство знову один тягар. Але коли ми виховаємо себе й увесь наш загал у двиганню таких тягарів, то вони розкладені на всіх перестануть бути тягарями. А також і наші сили так зростуть під впливом сталої вправи, що ми не тільки видержимо, але для власного добра й радо їх понесемо!

3 процесу Гітлер-Людендорф.

(До ілюстрації).

В процесі Гітлер-Людендорф вишло багато дечого на верх. Показується, що Гітлер хотів зробити себе канцлером і диктатором Німеччини. Людендорф мав бути начальним командантом а начальником всеї поліції радник Пенер.

Людендорф.

Потім мали піти на Берлін відтак на... Париж. Та цей переворот не вдався не через республіканців, а через роздорн поміж самими націоналістами.

Людендорф тримав сторону пруську, Гогенцолернів, а Кар і Льосов, сторону баварського Рупрехта. Тому Кар і Льосов в останній хвилі зрадили.

В цім процесі опінія загалу по стороні Людендорфа і Гітлера. Виглядає так, начебто обжаловані були не Гітлер і Людендорф, а Кар і Льосов.

В своїх зізнаннях назвав підп. ген. булав Крібель Кара і Льосова, шматами та злодіями. Для них мало назви — зрадники!

Крібель не один з найздібнішій німецьких штабовців. Він зізнає надумано і здержливо. Деякі справи проходять не-

ред замкнутими дверима... Коли говорять, то в його голосі повно досади; бль і жадо-ба помсти за зневагу Німеччини. Згадус про ці часи коли він був делегатом в Спа: Французи понижували гідність німецького народу! Крібеля палила та обида, сором. Він був рішений пальнути собі в лоб. Та стало жаль мундіру німецького вояка, що вкрився славою на босвищах світа. І він постановив: **жити і пімститися!**

На відїздім зі Спа, крикнув до антантських представників: „До побачення панове **інчим разом!!**“

Крібель скінчив свої зізнання. На сали все замерло...

Аїколи відїзався щось прокуратор то адвокат сказав йому на це: Що ген. Людендорф і Гітлер є найбільшими людь-ми... Німеччини, **то кожний чесний Німець знає** — а думаю, що до чесних людей і вас могу зачислити пане прокуратор?

Прокуратор зам'як.

Підполк. Крібель.

Та так як Крібель виявив свої військові і політичні здібности, то Людендорф показав себе вояком. Бив всіх і вся, на всі боки! Зачіпив Папу і католиків і загалом наробив собі ще більше ворогів. Свідки знають про його високу чесноти самовідречення і посвяти. На війні стратив двох синів, не хотів жадного знівснення

Радник Пенер.

і не прийняв від цисаря шляхецтва. Бо ка-зав, що він має „своє чесне імя“ але на процесі був занадто правдомовним...

Зізнання радника Пенера висновали сумну добу соціалістичного правління — добу хаосу... Кара і Льосова назвали ворогами краю і негідниками бо спасення Німеччини в єдности, карности і силі і спасення в борбі за волю і могутність Німецької Держави!

Де є ще свідомий громадянин у-країнець, який не передплачувавби „Нового Часу“.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

3) Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії.

Крім львівської єпархіяльної семинарії були ще дві на просторі Галичини: галицько-крилоська й перемиська. Галицько-крилоська семинарія перестала існувати з кінцем 1785 р., а дві інші проїснували до 1792 р. Одначе справжнє духовну семинарію на західно-європейський лад заснував шойно Йосиф II в 1783 р. у Львові, зразу єпархіяльну, а в два роки пізніше перемінив її на генеральну так, що до неї приймалися уніятські кандидати духовного стану не тільки з Галичини, але й споза неї.

В 1784 р. заложив Йосиф II у Львові також університет. Але з цього культурного добродійства не багато могли користати Українці. Всі виклади на університеті відбувалися в латинській мові. Згідно з приписами повинні були виховатися найперше ученики, котрі могли слухати из філософії підготовних предметів у латинській мові, складати з них іспити й опісля

користати з латинських богословських студій, де тільки пастирське богослове пояснювано по польськи.

Тимчасом Йосиф II потребував зараз освічених священників, що мали виконати в шлім краю, майже в кождім селі назначену собі задачу. Шлях через університетські латинські студії був за довгий. Та й звідки було взяти таких, котріб покінчили середню школу? З трудного положення найшовся вихід. В 1787 заснував Йосиф II т. зв. „studium ruthenum“ на львівськім університеті, себто тимчасовий український філософічний і богословський інститут. Його тимчасовість, причина й ціль мотивувалися в цисарськім рішенню з 9 марта так: „Доки нема достаточного числа українських духовних кандидатів, обзнайомлених із латинською мовою та спроможних покінчити в цій мові філософічні й богословські студії в такім обемі, як вони викладаються на тамошнім університеті, без сумніву треба конче заложити окремий тимчасовий науковий інститут в українській мові для тих, котрі знають тільки цю краєву мову“.

Обсяг і час студій вихованців цього інституту мав бути такий самий, як вихованців латинських студій:

Скотарство на Київщині.

В 1916 р. загальна скількість худоби на Київщині була 2,924,446 штук. З того було коний 626,006 (21,4 прц.), рогатої худоби 1,044,026 (35,7 прц.) овець 701,122 (24 прц.), свиний 557,136 (18,8 прц.) і кіз 3.151 (0,01 прц.).

Коли взяти цифри за 1922 р., то ми побачимо, що загальна кількість худоби числить 3,353 243 штук.

Наведені цифри свідчать, що загальна кількість худоби збільшилася на 428.297 штук і все ніби гаразд. Колиж ми розглянемо, якої саме худоби збільшилося, то картина зміниться: кількість коний зменшилася на 16.881 штук, свиний на 103 240 штук, — в тойже час овець збільшилося на 527 451 штук і рогатої худоби на 22.824 штук.

Через зменшення кількості коний селяни вживали коров до оброблення поля. Наслідки були такі: землю короною не уладалося обробити, корова переставала давати молока, — отже зменшилася посівна площа і збільшилася кількість ялових коров.

Коли брати під увагу 1923 рік, то видно що в порівнянню з 1922 р. кількість свиний зменшилася на 79 597 (34 прц.) штук, кількість овець зменшилася на 46.000 штук,

кількість рогатої худоби зменшилася на 50.000 штук і коний на 42.000 штук.

Пояснюють, що цей упадок скотарства викликав головно сільсько-господарський полаток, а саме: зерно було дуже дешеве а скот — особливо свині дорогі. Отже, щоби зберегти хліб як продукт першої потреби в господарстві платилося сільсько-господарські податки скотом а в першій мірі свиньми.

Срібна та мідна монета.

Слідом за білетами буде пушене срібло. Мають на меті 1. січня 1925 року випустити срібної та мідної монети на 100 мільонів з чого не менше 80 прц. срібла а решта мідь.

Комунальні господарства на Поділлі і в Київщині.

Щоби скріпити ґрунт під ногами, почали більшовики зразу організувати т. зв. „комуні“. На півночі в „ряній“ московщині йшло це з початку легше, бо там нарід з давен-давня привик був до т. зв. „общини“ і яко тако зживався з „комунною“. На Україні ніхто про „комуну“ й чути не хотів і, щоби не стратити серед українського насе-

лення до решти впливу, більшовики були приневолені заявити, що нікого не будуть силувати до „комуні“. І доки йшли ріжного роду повстання, доки велася домашня війна, так довго більшовики не клали цієї справи на чоло своїх змагань. Якже більшовички побідили своїх противників, тоді стали пильнішу увагу звертати й на комунальні господарства.

І в тому часі, коли на півночі в „ряній“ Московщині приходиться вже касувати такі комунальні господарства, бо вони дорого коштують державу і дуже мало а часом ніякого не дають прибутку та — лучається часто — треба до них глибо докладати, — то на Україні і далі йде поширювання зневажених українським населенням „комун“...

На Поділлі є під теперішню пору всього зареєстрованих 275 колективів (кооперативів і т. п.). З того є 124 колективних господарств і 22 „комун“. З 1922 р. кількість колективів зросла на 100%, проти 1921 р. а в 1923 р. вже на 364% проти 1922 р.

Колективи гуртують жінок 3956, чоловіків 2475, комуністів 104, комсомолців 43, незаможників 3808.

По народности: Українців 5008 Росіян 95, Жилів 2620, Поляків 36, Німців 1, Латишів 3, Молдаван 1.

Як бачимо відсоток Жидів є найвищий в порівнянню з числом населення Українців і інших націй. Офіційно пишеться, що містечкові жиди масово переходять до колективного господарства*).

*) Гляди : „Харківські Вісти“ ч. 43.

„Вихованці, обзнайомлені тільки з красвою мовою, мають нарівні з іншими вихованцями української генеральної семінарії, обзнайомленими з латинською мовою, котрі вчать в цій мові теології на університеті, зоставатися п'ять літ у генеральній семінарії та вчитися там таким самим способом, як інші вихованці, всіх частин теології, приписаних для університету“.

На богословські студії в українській мові можна було записатися тільки по скінченню дворічного українського філософічного інституту, бо „конче потрібно, щоби українські клирики перед допущенням їх до богословських студій приготувалися до них вивченням основних предметів філософічних студій“. Таким робом кандидати духовного стану слухали паперед у генеральній семінарії теоретичної та практичної філософії на першій, фізики на другій році, а математики на обох роках. „А всі ті предмети науки на філософії й так само на теології будуть викладатися для них у краєвій мові“ — стояло в царському рішенню.

До українського інституту приймалися кандидати зо скінченням сімнадцятим роком життя та знанням української або польської мови. Виклади відбувалися

в нім не в живій народній мові, а в тодішній українській книжній мові, зложеної із церковнославянських і народніх слів. Про початок викладів українською мовою в інституті згадав із захопленням наочний свідок Іван Гарасевич : „Перший день місяця листопада 1787 є й буде памятним у народнім життю галицького Українця, бо в той день здійснилася найвища постанова: на філософії й теології відозвалися професори „народним церковно-руським язиком“; а в домових приготуваннях три рази що місяця вправлялися наші кандидати священичого стану без виїмки в українській мові. З правдивим захопленням прислухувалися, як молоді таланти виявляли бистрість свого розуму в наукових вправах у своїй рідній мові та які знамениті поступи робили в такій зажній справі освіти“.

Український інститут проіснував до 1809 р. Дві причини склалися на його короткотривалість: його тимчасовість і слабе матеріяльне забезпечення вихованців, котрі покінчили його.

(Далі буде.)

мість наш селянин не може довго видержати в „комуні”. Найперше покидають „комуну” жінки та йдуть до родичів а відтак покидають і чоловіки.

— Колективи на Поділлі обробляють загалом 6643 десятин. Управляється переважно соняшник, пшениця та тютюн.

на Київщині колективів начислюється 1300 а саме: 1267 артілів і 32 „комун”. Ті колективи гуртують 15.650 родин або 75.100 осіб і мають 55.000 десятин землі.

Держава, Губдешуправління, Окрусуправління, — Селянський Банк та інші установи приходять колективам а особливо „комунам” з визначними допомогоюми.

Окрім того такі колективи дістають часто знижку податків на 10, 15, 25 і 40% під різними титулами як н. пр.: за поширення посіву пшениці, за посів цукрових буряків, за чистку насіння, за многопілля і т. п.

Чи тими і тим подібними допомогоюми і полекшами удасться удержати „комуну” на Україні, чи не дивлячись на те все не прийдеться порозв'язувати їх та розділювати землю і майно між селян, як це вже робиться тепер на півночі в „ряній” московщині — покаже найблища будучність. — На нашу думку, шкода великим накладом сил і коштів оживляти... мертворожденного.

Документ.

Подаємо дослівний відпис протоколу засідання ради гром. в Угерцях Незабитівських пов. Городок, сфабрикований наказним винтом Яном Хмельо в порозумінню з місцевим учителем Поляком. Звначається, що в Угерцях є всього 10 дитий шк. лат. обряду. Протокол вписаний в книгу гром. писарем Якубом Гупперт (нім. кольтоністом з Стоділок) на приказ Яна Хмеля і цей то писар підписав на протоколі радних без їх згоди і відома. Про списання тої „ухвали” довідались радні доперва два тижні тому, як завважали, що учитель від якоїсь пори завів в школі польську мову викладову.

Писар, заявляє, що він зробив це на приказ війта і що він сам в першій хвилі не застановився над наслідками цього документу. Чи зроблено який ужиток з цього протоколу в напрямі зміни мови викладової невідомо на разі, бо війт Ян Хмель в міжчасі помер (вертаючи п'яним з ліса замерз на саях). Фактом є, що учитель перемінив мову викладову на польську (може бути, що зробив це самовільно без рішення Кураторії).

Дивуватись тільки належить, що в селі є священник Українець і не звернув на це уваги в своїому часі, та не старається поробити

відповідних заходів в напрямі повернення української викладової мови.

Протокол цей виглядає доволі гумористично:

Protokół posiedzenia Rady gminnej z dnia 2. XII. 1923.

Obecni Radni:

Obecni: Jan Chmiel n. gminy, Fedko Łylyk, Wasyl Hredil, Wasyl Jurkiewicz, Hryńko Ikwawy, Andruch Jakuba, Hryńko Kucar. Naczelnik gminy konstatuje, że na dzisiejszy posiedzeniu zebrało się w pełnej liczbie radny, uznaje komplet zdolny do powzięcia uchwały i otwiera posiedzenie. Naczelnik gm. przedstawia rady gminny o zmiany języku wykładowy ruskie na język polski tylko z tem, że język ruski ma być przedmiotem jako język religijny gr. kat.

Rada gminna jednogłośnie uchwala na dzisiejszym dniu, aby znieść język wykładowy w szkole ruskiej z tem, że język ruski ma pozostać jako przedmiot i w nauce religii gr. kat.

Na tem zakończono i podpisano. Uherce niez. 24. XI. 1923.

Jan Chmiel n. g., Hryńko Ikwawy, Wasyl Jurkiewicz, Wasyl Hredil, Hryńko Kucar, Fedko Łylyk.

Засідання мало відбутися дня

Як любити рідний край?

(Аристид Атенець).

Так перекажи, после, Мардонісви, як Атенці тобі відвічають! Як довго сонце ходить по синім небі, — ми не погодимося з вами ворогами. Але ми стрінемо вас з гострим мечем у руці, з вірою в поміч богів і з вірою наших героїв, яких ви не вшанували, але попалили їх святині... (Рік передше Перси збурили Атени). А коли між Атенцями трафився один угодовець Лікід, який дораджував згоду з Персами, то народ укаменував нещасного зрадника, і його жінку і його дітей.

Мардоній увійшов до Атен і не застав нікого, бо всі Греки вийшли в поле до бою, а жінки і діти схоронилися на кораблі. Спаливши столицю, цофнувся до Беотії і під Плятеями станув табором. Тут звели з ним бій Атенці під проводом Аристиди і Спартанці під проводом Павзанія. Греки побідили велику перську перевагу і захопили величезну добичу. На спомин побіди

вилито величезний триніжок з криці, вписано на нім назви грецьких міст, які взяли участь в тім побіднім бою, і посвячено богам. Той пам'ятник захоронився до нинішніх часів. Греки звели ще кілька боїв з Персами і розбили їх так, що вже раз на все були безпечні від нападів. Небаром сталося, що спартанський вожд Павзаній був обвинений і засуджений за зраду. Зрозуміло, що всі Греки воліли тепер піддатися під провід Атен, які мали такого чесного, як хрусталь Аристиди, ніж під провід Спарты, якої вожд міг зрадити свій край! Атени стали головою грецького союзу. Союзні міста платили що року податок на спільне військо а гроші складано до спільного скарбу, яким завідував Аристид. Не могли Атенці знайти кращого скарбника, по перше тому, що він сам був творцем Атенської могутності і того скарбу, бо складано гроші за його мудрою порадою, по друге, що був то муж найчистіших в світі рук. Знали про це Атенці і всі Греки а ще більше переконалися по його смерті, коли показалося, що Аристид, який завідував без ніякої контролі так величезним державним скарбом, не

полишив ніякого приватного маєтку, так, що його діти — дві дочки і один син — не мали за що батька похоронити!

Отже похоронено його державним коштом а його дочок вивівано з державної каси, як також його синові подаровано одноразово 100 мін золота (около 1000 доларів).

Історик оповідає, якого гарного признання дізнав раз той чесний чоловік від своїх спів-горожан вже незадовго перед смертю. Аристид був раз в театрі на виставі одної драми Айскіля. Коли актор виголошував отсі слова, що мали відноситися до якогось жреця, —

„То муж, що справді є нам справедливий, А його чесність всіх нас осіння, Мов ясне сонце золоті левади...”

при тих словах всі присутні звернулися в сторону льожі, де сидів Аристид і привитали його грімкими оплесками. Всі признали, що ті слова можуть відноситися лише до нього.

Так то, як бачимо, до відваги і хоробрости треба ще і чистого х'яктеру — тоді чоловік є скарбом і прикрасою свого народу. Народ, що має таких людей, щільний світ мусить шанувати! — / —

2. грудня 1923 р., а протокол скінчено і підписано 24. листопада, значить 10 днів перед засіданням. Дивні діла Твої Господи.

Чк Ви вже приєднали „Новому Часови“ — бодай одного передплатника?

дно безнадійної розпуки. В таких хвилях пристійне лице поставистого жандарма погарило, прибирало вигляд супа, сині очі немовби заслонювала якась сталеві краски плівка а білі, старанно вилекані, довгими нігтями пальці корчилися, як кігті, готові випороти з жил, видрапати з чашки тайну конспірації.

— Може ви нашли цю пачку? — підсував йому викрут, пручаючися з ненавистю.

— Ні!

— Отже ви її від когось дістали?

— Не знаю!

— А хто має знати? — викрикував.

— Ніхто!

— Ви належите до партії?

— Так!

— А давно?

— Не знаю!

— В кождім случаю, думаю, вже по уродженню! — казав неприродно сміючися ротмістр.

— Імовірно! — підсміхався Рудний.

— Я вам кажу, що ви з келії так довго не вийдете, аж скінчиться слідство.

— Воно вже скінчене!

— Як скінчене? — верещав ротмістр і бив кулаком в протокол. — Чи ви кпини собі уряджуєте? Чи ви думаете, що я можу такий безглуздий протокол післати до міністерства. З того протоколу не можна навіть скласти формального рапорту. Ви брешіть а говоріть! Ви знаєте де друкарня?

— Не знаю!

— Як не маю розуміти? Чи Ви не знаєте де, чи знаєте?

— Розумійте як Вам хочеться!
— Отже напишу: де? не знає.
Рудний згодився на цю уступку;
— Ви мешкали в минулім кварталі при вул Крутий? Чому хоча мали Ви заплачений чинш за цілий місяць, в половині місяця перенеслися на вулицю Вірляну?
— Тому, що я змінив мешкання.
— А чому Ви змінили мешкання?
— Тому, бо я перепровадився з Крутої на Вірляну!

Ротмістр чув, що йому крутиться голова, що цього рода слідство грозить йому помішаннем ума а шарпаній нервово Рудний діставав тих самих вражінь. Свідомо обдуманна зразу система дивовижних збиваючих з пантелику відповідій, ставала поволи степенено чимось самоозрозумілим над чим не треба було надумуватися.

І слухаючи їх збоку, можна було думати, що це провадять розмову два варяги, або що це розговорюють для забиття часу два приятелі, весело вправляючися в безглуздя.

Ротмістрови по кождім таким переслуханням здавалося, що загорів. Рудний знова був напів притомний, неначеби душевно зломаний і не міг відрізнити, котрі вражіння дійсні а котрі видумка.

Слідство на деякий час перервано, а до в'язня примінено гострійший правилик і всякі можливі шикани, щоби упав.

Однак всякі средства не могли досягнути наміреної мети. Рудний вже був настільки морально вироблений, що можна було йому докучати, фізично і духовно нищити, забити але не можна було його примусити до подлости.

І тому брак проходів, книжок, брутальне будженне в ночі, стале підглядиванне сторожею через віконце в дверях, розстроювало йому нерви, кидало його в горячку галюцинації та попихало в безвісти шалу — однак душа мимо тих всіх мук заховала бодрість, заховала все живий інстинкт, щоби не зрадити!

Конєць кінців Рудному удалося по тих всіх пригодах по кількох місяцях з в'язниці видістатися.

(Далі буде).

— Переслухання в російській охрані.

„Рудного арештували в саме навечері свят з пачкою „Роботніка“ в руках. Наклад часопису був свіжий і здалека вже було чути пачку друкарським чорнилом. Згряя поліцейських, яка Рудного арештувала, дуже утішилася своїм новим набутком, бо була певна, що по цім сліді вже раз дійсно винайде таємне приміщення проклятої тайної друкарні.

З великою парадною в асисті патрулю перевезено Рудного до ославленого десятого навільону. Там обходилися з ним з пошаною і чемно, як з чоловіком на високім, хоча і нелегальнім становищі.

Однак в'язень вже в коротці показався найбільше невдячним чоловіком. Рішучо відмовляв всяких зізнань а вибравши цю систему зізнань збував найневинніші питання мовчанкою або відповідями, які до злости і шалу допроваджували перепроваджуючого переслухання ротмістра.

Цей фізично виклий, худий як тичка, чоловічок о вузьких в іронічну усмішку скривлених устах дразнив і надавав ротмістрови супокою замкненою в його мозгу тайною. А коли ротмістр, який вже вичерпав цілковито свою вимову та цілий свій припас лагідної персвазії, погрози, щирої прихильності, інтелігенції і сприту, кидав неначе не хотючи підступне питання, яке мало на цілі хочби дрібочку світла кинути на цілу справу, то Рудний своїм упертим „не знаю“ кидав його на саме

Клопіт з тайнами.

Правительства поодиноких держав заключають між собою різні договори. Про одні такі договори знає цілий світ, бо з ними ніхто не криється; але є такі договори, про які знає лише кількох людей з одної і другої сторони — договори тайні. Один Бог знає, кілько таких договорів на світі. Тримають їх в залізних касах, під чотирма ключами тай ще пса ставлять на сторожі, щоби хто не викрав. Багато таких тайних договорів позаключував був царський уряд Росії. Ніхто про них не знав хіба цар, його міністри тай Распутін. Як прийшли до влади большевики, всьо до чиста відкрили тай дуже завстидали тим і Францію і Англію і т. д.

Тепер, по війні держави знов з собою знюхуються. Не про всьо

пишуть і багато дечого ми не знаємо. От знюхалися з собою Франція і Чехословацчина. А на чім вони знюхалися — відкриває тепер одна німецька газета „Берлінер Тагблят“. Видрукувала в на цілий ряд дуже цікавих тасмничих договорів, заключених між Францією і Чехословацчиною. Пише та газета, що ті дві держави умовилися, що на випадок війни Франції з Німеччиною Чехи мають випозити Німеччині війну. Якщо Польща буде воювати з Німеччиною, то тоді і Франція і Чехи стануть по стороі Польщі. А як Польща буде воювати з Совітами, тоді Чехи мають заховати нейтральність. Тай ще більше пише німецька газета про ті тайни і твердить, що то всьо правда.

А Французи і Чехи підняли

з того приводу крик і заявляють, що ті всі відомости неправдиві, просто виссані з пальця.

Тепер хіба сядь тай в пальці бий: правда — неправда? На

кожлий випадок хтось бреше. Але хто? Треба хіба чекати на якихсь большевиків, що колись відкриють правду.

Совіти

зачіпилися тим разом з Хінами. Свого часу совітський делегат Карахан і хінський Нарага списали були умову, про обопільне визнання. Тепер хінський уряд відмовився підписати ту умову — за намовою Японії. Совіти з того приводу дуже люті і Чічерін вислав до хінського правительства остре письмо, в яким домагається визнання Совітів до

трьох днів. Хіни того домагання не виповнили, через що совітсько-хінські переговори перервано і представники Совітів виїхали з Хін. В звязку з тим англійські газети доносять, що Совіти пригтовляються до війни з Хінами. Як не на захід, то на схід. От, аби інтерес ішов.

Зїзд Рад білоруської Республіки.

16. ц. м. закінчився в Мінську Зїзд Рад совітської білоруської Республіки. Вибрано білоруський центральний комітет, і Раду Комісарів, в склад якої ввійшли: 1 москаль, 1 білорус, 1 жид і аж 4-ох поляків. З того приводу польські газети дуже злостяться. Твердять

вони, що білоруську Республіку утворено лише на те, щоби затіснити кільце довкола границі Польщі. Мають — пишуть Поляки, — Українці свою Республіку, тепер і Білорусини мають свою. Мають до чого тягстити ті, що під Польщею.

Жидівська республіка на українській землі.

Такого дива, від коли світ світом, не було. Аж тепер таке вийшло, в ХХ. століттю.

Жиди-комуністи представили в Москві проєкт, щоби жидам відпустило совітське правительство північну часть Криму та прибережну часть України з містами Одессою, Миколаєвом і Херсоном на... Жидівську Республіку. Як газети доносять, совітське правительство згодилося на той проєкт, а навіть мало згодитися на це правительство Радянської України. Якби це сталося, то воно виглядало би так: Всіх селян і взагалі християн перенесли би десь в другі сторони, в північні губернії, а до одеської губернії зпхали би жидів з цілої України і Росії. Там жиди утворили би свою власну республіку і жили би як в Бога за дверми.

Ну, негарно воно? Та щось воно не в порядку. Як, український

селянин має вступитися жидовій з своєї землі? „А недочеканні твоє жиде“ — так скаже не один український селянин і ціпа, або і щось друге, візьме в руки...

Жиди, хитрий народ. Хочуть забрати для себе найбогатшу частину української землі, акурат над морем, щоби могли торгувати з другими народами. Та і хитрий може перехитритися.

Як знаємо український селянин таки дуже жидів не любить. По вченому називається — антисеміт.

Припустім, що вибухне війна, а жиди всі в купці над самим морем, в „своїй республіці“. Що готово вийти? Готові ще всіх жидів загнати в воду. А море глибоке, тай вода зимна. Тому, я жидам в їх власнім інтересі не радив би над морем тай ще на українській землі. То дуже а дуже небезпечно.

Польща

має тепер процес „за інвігіляцію“. Себто, чи Пілсудского слідили, чи не слідили. Одні кажуть так, а другі ні. Але послухаймо, що каже Пілсудскі. Отже він, на розправі, як свідок сказав, що таки слідили. — Слідили мене — каже Пілсудскі, —

Москалі, Австрійці, Німці слідили мене і Поляки. Тоті, що вбили Нарутовіча. Навіть підслухували як він говорив з кимнебудь телефоном. А не треба забути, що Пілсудскі, то перший маршалок Польщі і перший начальник польської держави,

Японія

має свого цісара, який дістав помішання розуму. Він не править державою, бо до того треба мати здоровий розум. За него править

його син. На днях польський посол в Японії передав тому цісареві польський ордер білого орла...

Судять картоплю по бадиллю.

Одинокими представниками українського народу під Польщею в соймі є послы вибрані

Як такі наші послы мають дуже відповідальне завдання, бо з одного боку своїм числом вони далеко не відповідають числу тих, кого мають заступати а з другого — вони мають перед собою занадто великий і тісно зі собою спаяний табор.

Це все вимагає, щоби маленька група послів була якнайбільше зі собою звязана і уявляла собою як найздоровіше одноцільне ядро, що могло би втриматися серед страшних умов, серед яких воно існує.

Останні події в Українській Пос. Клубі показали, що там замало здають собі справу зі свого відповідального становища. Зновже критика тих подій показує, що критика судять картоплю по бадиллю.

З клубу виступило п'ять послів соціалістів і ті утворили новий український соціалістичний клуб; решта стануть один давний клуб. Виходить — соціалісти зломали одноцільний національний фронт, вони і винні. Це правда, що багато добра свім вчинком вони не зробили. Тим менча вартість їх вчинку, що в їх групі немає особливих індивідуальностей, що могли б сміло взяти на себе відповідальність за свій вчинок, що давали б гарантію, що візьмуть певний напрямок, підуть по нім послідовно, утримаються на нім і головно, що оправдають його перед своїми виборцями. Цього немає і тому вони безперечно заслуговують з боку українського громадянства в Польщі на різкий осуд. Це один бік справи. Коли розглядати їх вчинок, як тактичний хід, для оздоровлення відноши в клубі то він не тільки, що оправданий, але був властиво одиноким серед тих умов які витворилися в клубі в останніх часах.

Виходило б, що винен весь клуб. Так! — але разом з клубом винні і ті всі, що стоять за клубом і ті, що вляються в поверхонну критику теперішніх клубових подій. Бо клуб не є якоюсь окремою, приватною організацією а тільки відбиткою нас самих, цього українського суспільства під Польщею. Клуб несе за свою працю величезну відповідальність перед

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Закінчення.

Годиться на кінець зібрати разом цілу науку про годівлю худоби в коротенькі правила. Ось вони:

1) Корм худоби має складатися з білка, товщу, углеводамів і деяких солей (та води). Тільки стравні частини цих споживних тіл мають значіння при годівлі. Повне вихіснування їх залежить від недавно відкритих вітамінів.

2) Чим більше білка в кормі, тим більшого прибутку в м'ясі, молоці та вовні можемо сподіватися від нашої худоби. Товщу та углеводани в кормі перетворюються в худобині головню в товщу тіла, в силу і тепло.

3) Корм худоби мусить міститися у певній кількості сушу. Наука про годівлю худоби вирахувала

кілько сушу а відтак кілько білка, товщу та углеводанив має міститися в щоденнім кормі всілякої худоби (гляди табеля в 14 числі „Нового Часу”).

4) Оця сама наука вирахувала кілько частин сушу, білка, товщу та углеводанив є в сотці частин кожного корму, та яка їх споживча вартість (гляди табеля в 17 і 19 числі „Нового Часу”).

Знаючи обидві ці табелі, кожний хлібороб може вирахувати чи має він досить паші для своєї худібки, чи ця паша відповідна та як її розділити поміж всіляку тварину.

5) Кожний хлібороб, годуючи згідно з цією наукою свою худібку, мусить пильно придивлятися, як ця годівля ділає на кожду худобину зокрема. Наприклад: Чимраз більшим додатком білка молочним ко-

розам треба перевірити до якої міри цей додаток відплачує кожда корова своїм молоком. Як при певній годівлі худоба худне, треба додати її ситних кормів, якже вона занадто тис, уняти їх.

Ось і все. І не таке вдно важке і непонятне як зразу може деякому здається. Наші сусіди, чеські та німецькі селяни, вже давно не годують своєї худоби на осліп, бо вони вже знають що хліборобство — це наука і то дуже висока наука. — Чимраз тяще буде жити й нашим хліборобам без високої загальної та особливо хліборобської науки. Без них все будемо наймитами мудріших а не господарем на своїй землі.

Остан Луцький,

господар в Волі долголуцькій стрийського повіту.

народом. Але відповідати перед народом можна тільки тоді, коли народ може сказати своє слово, а це знов може статися лише тоді, коли народ уявляє собою одну організовану одиницю, або хоч і кілька одиниць, але такі організовані. А що уявляємо собою ми? Зовсім те саме, що тепер клуб. В клубі є тепер кількох трудовиків, кількох соціалістів з відтинками С. д. і С. Р., кількох безпартійних і кількох автономістів, що стоять (відповідно до того, куди вітер віє) на ґрунті федерації з Польщею. Всі разом вони знають чого хочуть, але кожда група а навіть кожний її член з окрема — не уявляє собі, як добитися того, чого хоче. І всім здається, що між ними є великі різниці і ніхто не може ясно сказати, які саме різниці. Навіть ті, що в клубі є, цього не скажуть, бо в тих помилках, які робив клуб і які вони тепер йому витикають чи витикалиб, вони самі брали активну участь.

Клуб не знаходить свого — не тому, що його немає, а тому, що немає кому йому цього вказати, що в клубі немає сильної одиниці, що відважиласьби на рішучий крок і взялаб відповідальність за працю клубу на свої плечі; — клубові групи не мають попертя з боку однородних груп в громадянстві, бо таких груп немає (всюди повний хаос), клуб немає підтримки навіть з боку своїх виборців, бо це є маса без голосу. Найкращий доказ, що багато виборців ще й досі не знає про те, що сталося в клубі. Тут особливо ярко виступає вина клубу, що, з одного боку, підчас виборів

ні після них не насадив на місцях певної організації; — вона би тепер йому дуже пригодила; — а з другого — не спромігся на свій орган і тим самим не мав впливу на своїх виборців, а часом не мав з ними навіть звязку.

Після того всього нічого дивного, що від клубу відійшло 5 послів, бо властиво його повинноби залишити ще 4 ох, яким не місце в клубі. (Єстьже клуб Ількова). Клуб сам в собі не може утриматись. Коли він і не розпадеться зовсім, то й не буде жити, а тільки животіти. До справ клубу мусить вмішатися все громадянство і мусить дати йому напрямні в його праці та взяти на себе той непосильний тягар, який не слушно лежить на клубі т. є. основна ініціатива праці і відповідальність. Основу мусить взяти на себе громадянство. Наші послі й сенатори мусять виїхати на місця до своїх виборців, скликати їх на віча чи довірочні наради з мужів довіря, представити їм стан справи і почути від них їх волю. Управи наших партій в Галиччині

мусять негайно відбути наради присвячені виключно справам завдань наших послів в соймі і потім на спільній нараді винести відповідні постанови. Хай не лякаються тут об'єднання; — ми теж не віримо в об'єднання всіх партій в одну „українську партію“, але хай зійдуться для порозуміння хочби в тім однім дуже важнім випадку. Бо сьогодні завдання на найблищу мету у всіх партій — здається одні. Бо сьогодні наші послі однаково мусять заступати і трудовика і соціаліста і радикала, бо їх вислали до сойму не партію, а — український народ. Не звалюймо нашої вини на клуб, бо й так йому є під чим вгнати. Хай громадянство зробить своє, то й в клубі мабуть не буде того, що граничить зі злочином.

Разом з тим, не пересуджуючи справи, ми не сумніваємось, що воля цілого народу виявиться в одній формі: сьогодні розбивати наших сил не вільно; наші послі мусять витривати на своїх тяжких і відповідальних постах в однім гурті.

Гр. Гл.

Ліста індостанки.

Славний італійський скрипак Маноні заїхав в часі своєї артистичної подорожі до Бомбаю в Індостані (в Азії). Між инчим запросили його там до одного дому індостанської аристократії. Молодий артист овіяний чаром свого мистецтва закрутив голови кільком молодим паннам. Одна з них звана Льоре, заявила йому, що хоче йому товаришити в його дальній подорожі по світі. Маноні не дуже радий був такому пропозиції і став виправдуватися, що в н має контракт з тим, що

уладжує його концерти тільки на одну особу і що той не схоче її взяти, та ще до того він сам має наречену в Римі.

По недовгій часі Маноні грав у одного Англіяця, куди була запрошена і Льоре. В часі гри почув артист, що із його скрипки добувається якийсь дивний запах, що його ошоломлював. Від того його розболіла голова, він мусів покинути стру і пішов до себе.

Слав без перерви півтора доби.

Після того все одно не міг дотор-

ХТО не пришло передплати на квітень або не вирівнає хочби найменшої за- леглості — не одержить місячного додатку а буде ним великий Пор- трет гетьмана Б. Хмельницького. Тож спішіться з висилкою грошей бо хто пришло запізно то додатку вже не одержить.

кнутися своєї скрипки, бо з неї все ще виходив той ошоломлюючий запах.

Він пішов до лікаря, а з тим до англійського хеміка. Хемік дослідив цей запах і сказав, що до скрипки вплив хтось наркотику (отуманююче средство) якого уживається в Індостані до обезвладнювання небажаних людей. Средство то витрює шойно по довгій часі. Тому хемік заборонив артистові грати на його скрипці так довго поки він її не вичистить і не усуне трійливого запаху.

Маяні, розуміється, догадався чия рука влила наркотик у його скрипку.

ДОПИСИ

Денисів. Кожде село має свою цікаву історію. І в нас вона є. До війни мав Денисів свою заслужену славу між людьми. Тепер займаються теж нами, але більше сусіди, чим свої. Війна забрала нам одним махом весь культурний доробок села Шезла Читальня, Сокол, Спількова Торговля, чотиріклясова школа. Дослівно камінь на каміні не остався. Прапор Сокола й інструменти оркестри, поїхали в Росію, як воєнна добыча. Дволітній постій фронтів військ німецьких і російських, здеморалізував нашу молодь, що не мала читальні і школи, а по часті також і церкви. 118 господарств спалили до тла п'яні московські артилеристи: це в серпні 1924 р. Підмоги на відбудову не дістали ми, ані від небіжечки Австрії, ані від теперішньої влади. Та ми навіть і на школу не дістали підмоги. І так на місці передвоєної чотиріклясової школи о 6 учительських силах, маємо нині на 300 обов'язаних до школи дітей „аж“ 2 учителів. Отце замість згідної з плянами народних шкіл у Польщі, семиклясівки, маємо хіба слабенький курс неграмотних, бо ясна річ, що двох учителів на триста дітей це хіба кпини, хотьби і як добра воля в учителів була. На отворення, а зглядно відновлення „Січи“ не дістали ми дозволу, а справу сикавки поручило староство наказному громадському урядові. В осени 1922. за це що кляч з большевицькими чи бандитськими замірами заблукалася між панські стирти, прислано на село карну експедицію уланів, та заведено стан облоги, бо ані світити вечорами не можна було, ані з поля пізніше вернути, хоч тоді якраз бараболі копали. В січні 1923 по звісних з преси „denywowsko - kurczynieckich wypadkach“ пішли численні арештування, трусн і знов карна експедиція, ще остріца чим в осени, 1922 р. в супроводі многих крадіжів в селі. Така старанна опіка властей, а команданта поліції, звісного Брігери, з особна, стероризувала людей та припиняла всякий освітний і культурний рух в селі. Одиноким проявом життя в Денисові, є в теперішню пору „Спількова Торговля“ як sklep мішаних товарів, бо до дійсної торгівлі збіжем береться дуже поволі. Управа за-

вела в сім році обезпечення рогатої худоби. Розвій кооперативи сприяє також недостача відповідного льокалю. Читальня „Просвіти“ існує в Денисові від січня 1874. В повоенному часі проявляла читальня лиш слабе житте. Найбільше рухався ще аматорський кружок, який давав досить численні вистави. Позатим члени майже не сходилися до читальні хіба що на Збори. Цього року з нагоди традиційного свята „Просвіти“ в читальні, завітав до нас з рефератом Др. Баран тодішній голова Філії „Просвіти“ в Тернополі. „Ojczyński“ з 20. січня с. р. переповідаючи за українським голосом звідомлення про це свято в Денисові, ударив в великий дзвін на „wacność“ що „hajdama-kie wsie“ Денисів і Купчинці віджили. На наслідки того крику тривоги не треба було довго дати, бо вже 7. лютого видало староство в Тернополі указ, яким справило нашій читальні 50-літній ювілей так, що завісило її діяльність за поширювання „an-tur-istwowej“ лектури якою оказались 11 чисел „Землі і воли“ і „Продес комуністів“ найдені поліцією при ревізії.

Wolny obywatel.

Календар. — Березень 1924.

- 28. П'ятниця (15) Агап'я муч. Правосл. Агап'я муч. — Схід 5:12. Захід 5:45.
- 29. Субота (16) Савина мч. Правосл. Савина мч. — Схід 5:10. Захід 5:47.
- 30. Неділя (17) 3. Неділя посту хрестоп. Правосл. 3. Неділя посту хрестоп. Схід 5:08. Захід 5:49.

Народні приповідки.

На теплого Олексі шука-риба лід хвостом розбивас.

Крукови і мило не поможе.

Що сталося в березні.

30. 1674. Правобічний гетьман Михайло Ханенко віддав булаву Іванові Самоїловичеві.

Пригадки для Виділів Читальні „Просвіти“ на березень.

Відсвяткувати конче свято Шевченка, якщо ще цього досі не зроблено.

—o—

Ще про заказ продажі алкоголю в Америці. Американський посол Тайнкгем виступив в палаті представників проти заказу виробу та продажі алкоголю. Він сказав у своїй промові, що в Нью-Йорку тепер 20 разів більше убивств як в Лондоні, а число п'яних, приловлених на вулиці 3 разів більше як в Парижі.

З життя „Просвіти“ в Луцьку. Дня 10-го ц. м. Рада „Просвіти“ відбула нараду в справі праці „Просвіти“. На на-

раду було запрошенох кількох видічних членів Т-ва. Нарада мала досить жвавий, хвилями різкий характер. Розходилося про усунення умов, які витворилися в „Просвіті“ на протязі довшого часу, а які впливають дуже некорисно на житте і праць „Просвіти“. Є надія, що при добрій волі членів Т-ва, а з окрема членів енергічних, властєсь лихо направити і поставити „Просвіту“ на її властивий ґрунт і шлях. Недавно внесла Рада „Просвіти“ до Воєводства на затвердження статут об'єднаних культ.-освітніх установ Волині. Може бути, що скоро начеться дійсна праця в напрямку об'єднання культ.-освітньої праці на Волині Найвищий час. Дня 11. ц. м. влаштувала Просвіта свято Тараса Шевченка. Свято заповідалося величаво, але на ділі випало дуже блідо. Програма в день свята скоротилася майже на половину бо в останній хвилі хор місцевого Собору відмовився виступити. Сяля Просвіти була перопованена, але в більшості молодю. Представників старшого українського громадянства було дуже мало. Це свято зайвий раз показало, як мало ще доросло наше громадянство до розуміння своєї національної справи. Чистий прибуток з добровільних датків на фонд „Учітєся“ був 59,300,000, який вислано до „Просвіти“ у Львові.

Пригоди моряків.

До порту в Гобокені, Нью Джерзі, в Америці заїхав товаровий корабель „Галілео“ та привіз зі собою моряків вітрильного корабля „Комо“. Цей корабель виїхав з французького порту Гавруш везучи дерево до Барбадоса, але зараз по виїзді на повне море попав в страшну бурю, котра зробила на ньому страшне знищення. Малим деревляним кораблем кидало як корком. Моряки, щоб не датися бурунам занести на море, мусіли привязатися ливами до корабельних поруч. Коли буря душала та грозила затопленням корабля, моряки стали пускати ракети, щоб пливучі недалеко кораблі дали їм ратунок. Пускали ці ракети цілу ніч, і аж на другий день побачив їх данський торговий корабель „Івар“, котрий забрав моряків на свій поклад. З огляду на те, що він їхав до Конпенгага, він переслав моряків по двох днях дороги на корабель „Галілео“, котрий стрінули по дорозі, а котрий їхав в Америку, звідки морякам буде лекше дібратися домі.

Артисти між собою.

Французський дневник „Le journal“ подає що найбільший оперов. співак Росії Шаляпін, дістав в лице від дірігента театр. оркестри в Чикаго, за це що відчас проби опери „Борис Годунов“ сказав до тамошних артистів „Ви не є артисти а свині“.

П'ять разів поражений гримом.

В Мадриті, столиці Іспанії вмер недавно вісімдесять-літній старик Цезар Бельтран. В цілій Іспанії знали про його як про такого, що його грим не чіпається. Коли він мав двацятьять років вдарив у него грим. Убрання згоріло на його тілі, а йому нічого не сталося. Кілька тижнів пізніше знова поразив його грим; цим разом він осліп на одно око. Пізніше він був дзвонарем в одній церкві. І коли одного разу в часі бурі находився на дзвіниці, знова вдарив грим. Приятеля його, що стояв близько, вбило — йому ж самому ніщо не сталося. Кілька років після того ішов він із своїм сином як зірвалася страшна буря. Вони оба схоронилися під дерево. Грим вдарив у дерево, сына вбив а Бельтран вийшов ціло. Дерево згоріло. А минулого року вдарив грим в його хату і спалив її, а старий таки лишився в живих.

Цілий ліс на місці закладу.
Фабрика черевиків в Женеві, одна з найбільших у Швейцарії закупила буковий ліс маючи намір вирубати дерево на вироб закладу до жіночих черевиків. Директор тої фабрики каже, що він знає з практики, що чим жінки носять коротші сукні тим виді закладу мусять мати їхні черевки. А тому що нова мода заповідає дуже короткі сукні, треба сподіватися, що заклади будуть дуже високі. Тому фабрика, що потребує річно 18 0 до 2700 кубічних метрів дерева на заклади, мусить заздалегідь запастися в матеріал.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Іван Мусикевич. 10. лютого ц. р. номер у Стрию Іван Мусикевич, член рад і дирекції усіх місцевих українських товариств, б. голова і начальник окружного стрийського „Сокола“, б. комісар староства за української влади. Людина тиха і роботяща, своїм поведінням і довголітньою організаторською працею, особливо на полі соціалізму і кооперації, зеднав собі велику прихильність серед широких селянських мас Стрийщини. Народ його любив і відносився до нього з великою прихильністю. Доказом цього були похорони. З найдалших закутин Стрийщини явилось більш тисячки Соколів і Січовиків щоби віддати жалібну послугу і останню честь своєму начальникови, що вимуштрував і водив їх на пам'ятний соціальний здиг у Львові 1914 р. Такого натовпу сірих і чорних мужицьких свит Стрий давно не бачив. Хотіли вистроїтись у швірки і вкрити домовину принесеними, через ціле воєнне лихоліття збереженими прапорами, однак цей доказ духової звязи з Покійником видався надто небезпечним для влади. Вона на нього недозволила! Честь останкам Твоїм, Тихий Робітнику! Твої слова: „Не хилайте в низ прапора“, з якими Ти попрацював зі світом, запали глибоко у серця тисяч Твоїх прихильників!

Кармазин Антін, Бальт. На рах. Вашої передплати зложив п. Ос. Юркевич 5 мід. Просимо о дальшу послідку.

Др. Мудрецький, адв. Цікава Ваша дописка. Пишіте щоб Новий Час Вам здержати, а на передплату висилаєте гроші. Заплачено маєте по конєць мая.

Потроник Іван Борв. Новий Час заплачений маєте по конєць квітня.

Мартинюк Ст., Куряни. Заплачено маєте до 21 числа. До кінця марта бракує ще 90,000 мід. Просимо прислати *передплату рівночасно і на квітень.

Бондарчук Іван, Сарах. Заплачено маєте по конєць квітня і 600,000 остає ще на май.

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

приватні обороти.

Львів, 25. III. 1924.

Амер. дол. 9,300—9,350,000, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. дол. 8,600,000—8,650,000 Кч 265,000, фран. фр. 508,000, франки швайц. 1,610,000, фунт штерл. 39,800,000—40,000,000. Фр. бельг. 400,000. — Ліри 400,000. Леї 47—48,000. Австр. кор. 131.

Золото: 20 кор. 41,000—41,500,000, 20 фр. 38,500,000, 10 рублів 50,000,000.

Срібло: кор. 700,000, 5 кор. 3,750,000, фльор. 1,850,000, рублі 3,300,000 копійки за рубель 1,200,000.

Збіжжова біржа.

Львів, 25. III. 1924.

Кр. пшен. з 1923, 39,—40,000,000. Жито з 1923, р. 24,—25,000,000. Броварняний ячмінь з 1923 23,—24,000,000.— Овес з 1923, р. 22,—23,000,000. Горох пільний 20,000—26,000,000. Горох Вікторія 65,000,000 мід. Пшенична мука 40%₁₀₀, 80,000,000, 55%₁₀₀, 60,000,000, 70%₁₀₀, 40,000,000. Житня мука 60%₁₀₀, 52,000,000, 70%₁₀₀, 45,000,000. гречана каша 00,000—00,000,000. фасоля біла 00—00,000,000. — Ціни розуміється за 100 кг. без спожив. ного податку. Місце, стація заладования.

Ринок.

Хліб 1 кг. 540,000, м'ясо волове 2,800,000 свиняче 3,000,000, теляче 2,700,000, солонина 000,000—3,400,000, сало 3,800,000, смалець 4,000,000 масло десерове 8,000,000, масло кухонне 7,000,000, сир 1,200,000 яйця 1 шт.

180,000, сметана 1 літра 1,600,000, молоко 550,000, 1 кг. меду 3,000,000, бураки 1 гк. 400,000, цибуля 400,000, чісник 1 головка 100,000, курка від 5,000—8,000,000.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу: (в мільйонах мп.). Левченко Марія 10, Томчак Михайло 5, Посипенко Іван 10, Рубчак Юліян 10, Кульматницька Марія 10, Горбатий Осип 10, Іван Струк 1, Руська Каса, Жовтанці 5, Кулинич Іван, Солець 1, Білик Василь 1, Чит. Просвіти, Солець 20,500., збірка на весілю 1. Спориника. Цицьора Михайло, Львів 2.

Учителі України на службі в Опатівським повіті зложили до рук п. Льва Федоровича: 1) Титорівна Текля 10, 2) Колодівна Павлина 10, 3) Коцвалок Михайло 10, 4) Шкварок Василь 5, 5) Федорович Лев 10.

Яворський Олекса, Підгайці 1 доляр, Осипів Іван, Гримівка 5.

На українських інвалідів: Смиррук Микола 200,000, Дубівка Михайло 200,000, С. Ю., п. Сохачів 5, Руська Каса, Жовтанці 5, Дар Сокальського Громадянства через Др. Ріпешького 75.

На повіт. вязнів: Іванна Посацька в Ряшеві 5,200, Др. Вербенель Вол. Стадник 10, Руська Каса, Жовтанці 5, Коцан Петро, Лдзіне 1.

На українські сироти: Руська Каса, Жовтанці 5.

На дар Просвіти: Руська Каса Жовтанці 5.

Всі недокладности й непорозуміння з розсилкою „ЛІТОПISY“ вже припиняться!

Вся експедиція „ЛІТОПISY“

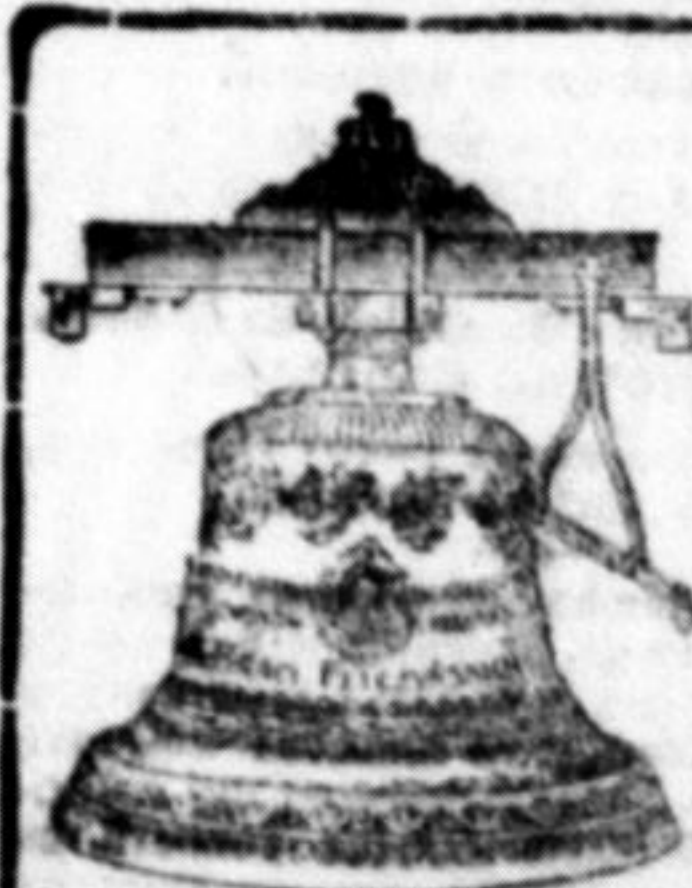
буде на дальше вестись виключно з берлінської централі Видавництва.

Тому з замовленнями й ургенсами просимо звертатись на адресу

UKRAINSLOWO, Litopys Berlin-Schöneberg, Hauptstrasse 11.

Поодинокі попередні числа можна змовляти так само у львівських книгарнях, однак звертаємо увагу, що деякі числа вичерпані. — 12 перших чисел вийде окремою книжкою. Передплачуєте „ЛІТОПISY“ гуртово, або через місцеві книгарні.

Вш. Кольпортери й Комісанти книжкових видань Видавництва „УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО“ будуть ласкаві прислати замовлення й платити рахунки окремо за гижки й „ЛІТОПISY“. — Загальне иредставництво „УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА“ у Львові залишається по давньому. 1—1

РІК ОСНУВАННЯ 1808.

НАЙСТАРША КРАЄВА ФІРМА

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ, вул. Цвинтарна. Телефон ч. 20. і в ПЕРЕМІШЛІ, вул. Красінського 63. Тел. 108. Склад дзвонів „Черновна Шт. ла“ в Станиславові.

Відзначена золотими медалями на красивих і заграничних виставах доставляє гармонійні і поодинокі дзвони з металю першої якості на найдогідніших услівях, має постійно на своїх складах значну скількість готових дзвонів на всіяку вагу і тони і приймає до перетоплення старі розбиті дзвони.

Тому, що в Калуші є нова ліяря під подібною фірмою, прохається письма до Калуша дуже докладно адресувати. Вкінці даважемо, що ані не їздимо з нашими дзвонами по ярмарках ані не висилаємо агентів.

Українські Курси Заочної Освіти при „Українським Слові“.

КУРСИ вчать заочно: учневи посилаються поштою лекції визначних українських професорів з порадином, як учити лекцію і з задачником та запитаннями. Учень мусить вивчитися лекції, рішити задачі й написати відповіді на запитання та одіслати на курси. Професор перевіряє роботу учня, виправляє її та пише вказівки учневи. Після виконання екзамінаційної роботи —

КУРСИ видають свідоцтво.

КУРСИ допомагають здати іспити при матуральних комісіях, які дають право вступу в європейські вищі школи.

КУРСИ допомагають підшукати роботу в підприємствах де учень може удосконалитись у вибранім фаху.

КУРСИ відкривають навчання з 1-го квітня по повному курсові гімназій та реальних середніх шкіл і по ряду предметів, які можуть допомогти зробитись фаховцем в тій чи іншій галузі знання, як нпр. кооперація, машинознавство, бухгалтерія і т. д.

Кожний Українець, якогоб віку не був, деб не жив, сьлькиб не заробляв, може учитись на Курсах Заочної Освіти. Платня за навчання кожного предмету від 3 до 6 доларів.

Вимагайте програми, проспектів, інформацій. Ширші відомости про відкритте Курсів:

Адреса: **Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11.**

Курси Заочної Освіти.

Дирекція Курсів: Проф. В. Коваль, Др. З. Кузеля, Проф. Б. Ленкий.

УВАГА!

На свято 110-ліття народження Т. Шевченка (10 III. 1924.)

Т. ШЕВЧЕНКО: „КОБЗАРЬ“

перше повне, народне видання, в одному томі, з поясненнями й примітками дра В. Сімовича, з портретом і біографією поета. — Стор. XXX + 431.

Ціна 80 центів, в оправі і 1 долар з пересилкою.

ГОЛОСИ КРИТИКИ:

„... Виданий на гарному папері читким і великим шрифтом, з гарною біографією поета, з дуже широким та, як на сей день, для „Кобзаря“ в цілому найкращим коментарем, — „Кобзар“ Катеринославського Видавництва справді найблизче стоїть до назви народнього видання. Тому ми щиро бажаємо, щоби сей „Кобзарь“ був на столі селянина в кожній хаті всієї України“. — (Л. Білецький), „Українська Трибуна“, (з 3. грудня 1921)

„... З різних оглядів заслуговує оце видання Шевченкового „Кобзаря“ на те, щоб воно знайшлося в руках кожного читача „Учительського Слова“. Не було досі такої щирої й заокругленої проби систематичного обьясненя всього „Кобзаря“, як це бачимо в виданню д-ра Сімовича. Потрібна (ця книжка) читачам, „Учительського Слова“ у школі і при їх праці над позашкільною освітою, можна тільки гаряче поручити їм видання Шевченкового Кобзаря з поясненнями та примітками д-ра Сімовича. („Учительське Слово“, ч. 2-4, з квітня 1922 р.)

„... Діждалися ми нарешті популярного видання цілого „Кобзаря“. Воно повинно знайтись в кожній читальні і бібліотечі, в руках кожного вчителя, взагалі в руках кожного, хто сам собі й иншим хоче вьяснити Шевченкові думки, в руках учеників, селян і робітників“. — (М. Возняк „Листьом з Просвіти“ з 15. січня 1922.)

„... Се безперечно гарний і дуже потрібний дарунок українському народові“

Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно.

На більші замовлення — знижки 25—40%.

Гроші (невеличкі суми) можна присилати листом, а краще переказами на Konto E. Wyrowuj Земельний Банк Гіпотечний, Львів, або — Zivnostenska Banka Praha або — Wiener Bankverein, Wien або просто на адресу:

Eug. Wyrowuj Berlin SW 47, Yorkstr. 84 II. 8—10

Повний катальог В-ва безплатно.

Заходом 1-го українського робітничого і промисловця „ЗОРЯ“ у Львові відбудеться

в неділю, дня 6. квітня 1924 р. в салі „Нар. Дому“ вул. Рутівського 22.

КОНЦЕРТ

в 63-ті роковини смерті Тараса Шевченка Програма в афішах. — Початок о 7. веч.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО околo 8—10 моргів з будинками і по можности з інвентарем на Поділю куплю за долари зголошувати до Адм. Нового Часу. 1—2

НОТИ до співу й на оркестру, мішани й мужеські хори, висилає: Музична Накладня ГОРБАН, Львів, вул. Осолінських 6. 1—10

КРУЖЛІВКА „Домо“ на 50 літрів цілком нова по оказійній ціні для наших молочарів до продажу. Торг. Бюро Б. Конюх Львів, вул. Кохановського 5. 1—2

Надзвичайні Загальні Збори

тов-а „СОЮЗ УКРАЇНОК“ у Львові, відбудуться на підставі § 23 статута дня 6. квітня ц. р. о год. 9-ій рано з салі „Бесіди“ (Рутівського 22). На деннім порядку:

- 1) Відкритте Зборів,
- 2) Вибір Президія,
- 3) Справа зміни статута,
- 4) Реферати: а) організація товариства,
- б) діяльність жіночих організацій на селі,
- в) жінка а кооперація, г) жінка а вихованне, д) правне ставовище жінки,
- 5) Внесення і евентуалія.

За Головий Виділ „Союза Українок“

Конст. Малицька] Софія Федаківна
голова. секретарка.

Без аффідавітів зараз можна їхати

до **Аргентини** і **Бразилії**. — — Інформації дає

Королівсько-Голяндський Льойд

ЛЬВІВ, пл. Більчевського ч. 1. (ріг Городецької 77.)

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Третого Мая ч. 9.

„ІНІВ“

МІЖНАРОДНЕ
ТОРГОВЕЛЬНЕ І ПРОМИСЛОВЕ ТОВ.

ТОВ. з ОБМ. ПФР.

ДОСТАВЛЯЄ ЗІ СКЛАДУ У ЛЬВОВІ:

Комплетні урядження млинів, ВАЛЬЦІ „ДАВЕ-РІО“ Ціріх, ЛУЩАРКИ „МАРС“ патент „КАСПАР“, ориг. швайцарську газу марки „РАЙФ ФРАНК“, ТУРБІНИ Франціса, мотори ДІСЛЯ, льокомотиві і т. п.

ЛЬВІВ,

ПОДЛЕСКОГО 8./ІІ.

ТЕЛЕФОН 413, 1236 і 1086.

Телегр. адр. „ІНІВ-ЛЬВІВ“.

52

Безплатно одержить кожний (вул. Баторого 7.) пробку, в цілі переконавання о незрівняній якості і дешевості моїх виробів, відзнач. багато разів на світових виставах 5—10

Зигмунд Кребс, -- „Патока“ фабрика горівок, лікерів і меду, — —
ЛЬВІВ-КЛЕПАРІВ. Спеціальність: „Шляхтич“ і „Шляхтянка“.

СКЛАДІ: БАТОРОГО 7., ЛИЧАКІВСЬКА 3. — Рік заложення 1850. — Телеф. фабрики 1211. — Телеф. складу 848. — Замовлення на провінцію полагоджуються негайно на найдогідніших услівах.

„ДИНАМО“

КОНЦЕС. ПІДПРИЄМСТВО
ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНЕ І МЕХАНІЧНЕ
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА Ч 16.

Електрифікує: міста, села, тартани, горальні, і млини власними машинами.
Віцділ електромеханічний для будови роздільних таблиць, направа ріжних машин і електричних апаратів.
Найдешевше джерело для закупу ріжних електричних матеріалів першорядн. загр. Фірм. Ощаджуючі жарівки.
ЦІННИКИ І КОШТОРИСИ НА ЖАДАННЯ.

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА 16.

ПОСІДАЄ СТАЛО ВСЯКІ МАШИНИ ПО КОНКУРЕНЦІЙНИХ ЦІНАХ.
Д.тя млинів, тартаків, горалень, рільництва, металевого і деревного промислу, самоходи особові і тягарові, поповні і люксові карети. — Динамо-машини. Мотори. — Сильники ропні, ссучо-газові і нафтові, КОШТОРИСИ І ТЕХНІЧНА ПОРАДА НА ЖАДАННЯ. — ДОСТАВА СЕЙЧАС.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І РІЛЬНИЦТВА:

Електр. сильники „Е.ЛЬМО“, даються примінити до кожної машини в рільництві і промислі.
Січкарні, льокомотиві, молотильні, плуги, ропні і нафтові сильники, агрегати, трансмісії. Будова млинів, тартаків і горалень. НАЙСОЛІДНІШЕ ДОСТАВЛЯЄ:

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
ЛЬВІВ, вулиця КОПЕРНИКА 16.

АРМАТУРИ до китлів, парових машин, горалень, броварів, рафінерій і копалень. ПІОМ И „WORKINGTONA“ кондензційні горшки, відводнячі, інектори. РУРИ залізно-газові і китлові. МЕТАЛІ: бляхи, рури, мідяні і мосяжні дроти, англійську цинку, композицію та всілякі інші артикули технічні до всіляких галузій промислу поручає **„ВЕНТИЛЬ“**
ЛЬВІВ, вул. Городецька 36.
Тел. 737. 3—5

Мотори від 6 до 60 Н^р. — —
Млиніські каміння, вальці, каспри, токарні, трансмісії, паси, турбіни, праси до дахівок, олійні, цемент, вапно, січкарні та — всякі інші машини, знаряди, матеріали — поручає 12—30

„ПІЛЬОТ“ Львів,
вул. Баторого ч. 4.

МАШИНИ до виробу цементових дахівок форми на рури бетонові, хрести, громозводи, вікна до церков і всякі слюсарські вироби виготовляє

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСЬКИЙ
Львів, вул. Варстатова 10. (між вул. Рицереюю і Кордецького).

АДВОКАТ

Д-р КОРНИЛО ТРОЯН

веде адвокатську канцелярію

— **В ХОДОРОВІ** —

(дім п. Филипа Лубика, недалеко суду). 4—4

Дякуємо

Всечеснішим Отцям, що прийняли вислані їм „Проповіди на свята цілого року“ о. Юрія Кміта та зволили вирівнати в цілості належитість за книжку.

Ласкаво проситься

Всіх тих, які в части або мимо прийняття книжки ще перед двома місяцями доси цілком не заплатили за неї, як найскорше надіслали належну нам квоту і не наражували нас на непотрібні, тепер високі видатки на пересилки.

„ВІДБУДОВА“ Спілка з обм. порукою
ЛЬВІВ, Словацького 14.

Від 6.—12. квітня 1924.

„Тиждень українського театру“.

Приготовляйте театральні вистави, концерти, відчити, збірки. :: :: :: :: ::

Вплачуйте уділи і вписове найменше 3,030.000 мп. до кооперативи „Український Театр“ — у Львові, вул. Руська ч. 18., І. пов.

